

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERETNING

OM

DET DANSKE SELSKABS SKOLE

I

SKOLEAARET 1899—1900

TILLÆG TIL PROGRAMMET FOR JANUAR 1900

KØBENHAVN

TRYKT HOS O. C. OLSEN & Co.

JUNI 1900

Den 3die Marts indviedes Skolens egne Lokaler paa Forchammersvej ved en lille Festlighed, til hvilken saa mange af Elevernes Forældre og Skolens Velyndere, som Gymnastiksalen kunde rumme, var til Stede. Indvielsestalen holdtes af Professor Høffding, der i varme og jævne Ord skildrede det, som skulde være ikke blot denne, men alle Skolers Opgave.

Professor Høffding begyndte med at henvise til, at allerede for ca. 100 Aar siden havde Gennembruddet af fri og sunde Ideer hos Mænd som Rousseau og andre vakt Tanken om en Revolution ogsaa paa Opdragelseskunstens Omraade, men man havde navnlig herhjemme ladet det blive ved Tanken, og var i øvrigt bleven staaende ved Tvang, som det virksomste Middel i Børneopdragelsen. Barnenaturen er imidlertid saa forskellig, og hvert Barn maa behandles efter sin Natur; derfor er Kunsten den, at lade denne udvikle sig frit og selvstændigt under kyndig og opmærksom Vejledning. Lærerens Opgave er baade den som Vejleder at gaa forud og som Iagttaget at følge efter. Det var Fortidens Opfattelse, at Barnet ikke er fuldt Menneske endnu, men at det først skal udvikles til at blive det.

Dette er forkert.

Barnealderen er en ganske ejendommelig Alder af Menneskelivet. Barnet er noget for sig selv og har Ret for sig selv. Det gælder derfor om ved Opdragelsen at forstaa Barnet og sætte sig ind i dets Natur. Heri ligger Opdragelseskunsten.

Dog er der en naturmæssig Sammenhæng mellem Barnealderen og det voksne Liv. Det gælder derfor at lede Opdragelsen paa en saadan Maade, at de Evner kommer frem, som kan gøre sig gældende hos og præge den voksne.

Denne Skole havde stillet sig den Opgave at opdrage og udanne Børnene efter disse Principper. Dens Navn bragte hans

Tanke tilbage til forrige Aarhundrede, da „Selskaber“ af forskellig Natur blev stiftede med humane Formaal. I Tilføjelsen „det danske“ saa han et Løfte om, at Skolen vilde udvikle de specielt danske Ejendommeligheder i bedste Forstand, saaledes som man paa et andet Omraade allerede havde set det ved Folkehøjskolerne. Ejendommelig dansk er Jævnhed og Trofasthed i Livets Gerning. Han haabede, at Skolen vilde bibringe Eleverne Evne til at be-gejstres for det Store og være trofast mod det Smaa.

Skolen har i Aarets Løb haft Besøg af en Række svenske, norske og tyske Skolemænd. Skolen har haft meget Udbytte af at forevise sit Arbejde for dem og tale med dem om hele Fremgangsmaaden.

Tirsdag d. 3. April bæredes Skolen ved et Besøg af Hs. Kgl. Højhed Kronprinsen.

Skolen tæller nu ved Aarets Slutning 73 Elever.

Den Beretning om Aarets Virksomhed, som herved meddeles, gives gennemgaaende med Lærernes egne Ord, idet den anvendte Fremgangsmaade og de opnaaede Resultater herved skarpere karakteriseres. Hvad der ud over denne Beretning kan være at tilføje fra Forstanderens Side er kun en Del almindelige Bemærkninger.

Først og fremmest mener jeg at kunne sige, at Undervisningen gennemgaaende har naaet det Maal, der blev den sat, at frigøre Elevernes Evner, saa at de tager frejdigere og dristigere fat. De Elever, som ved Aarets Begyndelse optoges i de ældre Klasser, var i det hele taget ængstelige og mødte ikke deres Lærere med Tillid. Dette er nu helt forandret, og der hersker det bedste og hjerteligste Forhold. Paa Arbejdslysten og Arbejdsudbyttet har dette den største Indflydelse. De svagere udrustede Elever føler sig ikke kuede af Lærernes Skænderier eller ved Sammenligning med deres Kammerater, idet Hovedvægten lægges paa, at enhver anstrenger sig saa meget han formaar, og Læreren stadig holder ham og sig selv for Øje, at Skolen netop er til for at lære Børnene noget de ikke kan endnu, og ikke blot skal høre dem i noget, de skal kunne.

En meget væsentlig Opgave har det været at faa skabt en Ramme for det daglige Liv i Skolen, som er egnet til at udvikle de moralske Vaner, der er nødvendige. Mange af de Krav paa Orden, Flid og Lydighed, som ældre stiller til Børn, er kun Udtryk for de ældres egen Nervøsitet og bristende Taalmodighed. Skolen { vaager over, at alle saadanne Paabud, som kun staar som Udtryk for Lærerens Magelighed eller for „en Ordens“ Skyld, forsvinde. Alt hvad Skolen kræver er, at Eleverne undlade hvad de selv uden Vanskelighed kunne indse gør andre Skade eller umuliggør grundigt Arbejde. Det heldige i denne Fremgangsmaade har været iøjnefaldende paa alle Punkter; der har ikke været det mindste Spor til, at Eleverne have følt Lyst til netop at gøre det, de ikke maa; de anser det for en Skam at handle anderledes end der er blevet dem sagt, og de Ting, der har været at anke over, har ikke krævet Anvendelse af nogen Straf, men har kun været Udslag af den Ubetænkksomhed og Givenerter for en øjeblikkelig Indskydelse, som er naturlig for Barnet, og som man gør meget urigtig i at forveksle med egentlig, d. v. s. bevidst Ulydighed. Skolens hele daglige Liv og Arbejdsmaade er ikke anlagt paa at haandhæve en fastsat Orden ved at straffe Overtrædelser, men paa at undgaa Anledninger til Uorden og Forseelser ved at fylde Børnene med Interesser i andre Retninger. Jeg betænker mig ikke paa at udtale, at hver Gang der finder noget Sted, som ikke er, som det skal være, undersøger jeg først, om der ikke fra Skolens Side er givet Anledning dertil enten ved Fejlgreb eller ved en Forsømmelse. Det er saa let for ældre at udstede Befalinger uden at gøre noget for at gøre det naturligt for Børnene at efterkomme dem. Det er saa yderst usandsynligt, at Børn af sig selv skulde føle Lyst til at gøre netop det, de ikke maa gøre, naar de have fuldt op at interessere sig for inden for det tilladte Omraade. Den rette Vane til den Indordning under faste Regler og den Selvbeherskelse, som det modne Liv kræver, skabes ikke, ved at Barnet stadig har følt sig tvunget ind under en given Ramme, men ved at hans Sind fyldes med Interesser, der af sig selv ganske naturligt skaffer sig Udslag i bestemte Former. Vildskab, Uorden og Ulydighed er det enhver Skoles første Pligt at forhindre; men man kan gøre dette paa en Maade, som skader paa anden Vis. Har Skolen hin Pligt, saa har den ogsaa den Pligt ikke at sky om det saa skal være et meget betydeligt Arbejde paa at finde og anvende de rette Midler hertil.

Som Eksempler paa ovenstaaende skal jeg blot nævne enkelte. En Lærer forlanger Ro og Orden i Klassen. Det vil sige, han fordrer, at Eleverne skal bekæmpe enhver Tanke, ethvert Spørgsmaal, som Undervisningen maaske vækker hos ham; dette er allerede en betydelig Byrde at lægge paa et Barns Skuldre, og det er skadeligt, fordi Barnet derved bliver sløvt: en Interesse, som hæmmes, dør hos Barnet bort. Hvad Læreren skal fordrer, at al Udenomssnak forsvinder, og det første Middel hertil er, at han selv gør Undervisningen klar, afsluttet og fængslende. En Lærer forlanger Opmærksomhed. Men tænk blot hvor ude af Stand vi voksne er til at holde Opmærksomheden fangen om en Ting bare i Kraft af Forestillingen om, at vi bør være opmærksomme. Og saa skulde et Barn kunne gøre det! Det er Lærerens Opgave at fængsle, ikke at kræve Elevernes Opmærksomhed, det er Skolens Opgave at ordne Arbejdet saaledes, at Eleverne udfolde saa megen Selvvirksomhed som muligt, og saa lidt som muligt henvises til det passive „Høren efter“. Ligesom Forældre, der er for trætte og nervøse til at taale Børnenes Snakken og Støjen, jævnlig befale dem at være stille uden at tænke over, at de derved kræve Udfoldelsen af en moralsk Energi hos Børnene, som det er dem selv umuligt at udfolde, saaledes falder Læreren med sin vidtstrakte Myndighed let i Fristelse til at kræve Urimeligheder af Eleverne og bedømme deres Handlemaade ud fra gale Forudsætninger.

Af den følgende Beretning fremgaar, hvilket betydeligt Stykke Arbejde man kan faa selv ganske smaa Børn til at udføre med Omtanke. Men der er en vigtig Erfaring, vi daglig har gjort, uden at den læses ud af Beretningen, det er den, at Barnets Aand spændes paa en ganske forskellig Maade, naar det lærer at tænke, og naar det anstrenger sig for at huske. Under det første Arbejde er det, som om alt tilspidsedes i et gennemtrængende Blik, der søger at skabe sig et tydeligt Billede af det, der tales om; under det sidste Slags Arbejde derimod er det, som om Blikket sløredes, og al egentlig Bevidsthed svandt bort for at give Plads for rent mekaniske Processer. Der er her Tale om modsatte aandelige Vaner, ganske uafhængige af Mængden og Værdien af det Kundskabsstof, der søges tilegnet. Er det, Eleven lærer udenad, værdiløse Ting, bliver Ramseriet naturligvis yderligere fordømmeligt; men er det Tanker og fornuftige Betragtninger, man lærer Eleven, saa vil den Elev, der er vant til at huske, ikke

have videre Nytte af dem; de forbliver ufordøjede staaende i hans Bevidsthed og forvandle sig derfor let til Fraser. Har Eleven derimod Vane til selv at tænke, gælder det for Læreren mere om at vise ham Vejen; et Ord, en Antydning kan da ofte sætte et Mylr af Forestillinger i Bevægelse hos Eleven. Det Kundskabsstof, som skal meddeles, sidder da fast af sig selv, uden at der behøves nogen særlig derpaa rettet Energiudfoldelse fra Elevens Side.

Men netop fordi det her drejer sig om Vaner, er Begyndelsen saa overmaade vigtig. Som Barnets Blik let bliver skelende hele Livet igennem, naar dets første Øjebevægelser bliver forkert indøvede, saaledes bliver dets aandelige Syn let forkvaklet gennem en urigtig Øvelse i de første Aar. Det har kostet et Ekstraarbejde af ikke ringe Omfang at bekæmpe Huskevanerne hos de Elever, der havde nydt en anden Undervisning tidligere, medens Eleverne i 1ste Klasse let er blevet vænnede til anskueligt Tankearbejde. Hos mange Forældre findes den Anskuelse, at det ikke gør saa meget, om Børnene forsømmer en Del af Undervisningen i de første Skoleaar, medens det senere hen ikke bør tillades dem. Jeg tror snarere, det modsatte er Tilfældet, netop fordi det i de første Aar gælder om at opøve Vaner, medens det i de senere Aar i langt højere Grad gælder om at benytte disse Vaner til at samle Kundskabsstof. Et Hul i Kundskabsmængden fyldes med langt større Lethed, end et Brud i Arbejdsvane heles.

Aarets Erfaringer har yderligere overtydet mig om, at det er rigtigt at ordne Undervisningen saaledes, at de første Aar grundlægger Arbejdsvanerne, saa de senere Aar kunne gaa desto raskere frem med Hensyn til Meddelelse af Kundskabsstof.

C. N. Starcke.

Lærernes Beretning om Undervisningen.

1ste Klasse.

Dansk og Skrivning (Frk. E. Jensen). Straks den første Dag blev der for Eleverne skrevet enkelte lette Bogstaver paa Vægtavlen; Eleverne skulde selv forsøge at skrive dem efter i deres Skrivehæfter, linierede til Stejlskrift efter N. Vodders System. Dagen efter fik Eleverne disse Bogstaver og enkelte af dem sammensatte smaa Ord trykt paa løse Blade med meget store Typer (Kanon). Efter den første Uges Forløb blev der paa Bladet fastklæbet et Billede af en Ko, et Faar, et Svin osv. og dertil føjedes en ganske kort Tekst, som i Forvejen var mundtlig gennemgaaet med Børnene. Eleverne lærte derved samtidig at se paa det hele Ord efter dets Betydning og ved Stavning at opløse det i enkelte Bogstaver. Stavningen kom herved til at staa som Støtte for Oplæsningen, men ikke som Hovedsagen. Opmærksomheden blev straks fra Begyndelsen henledt paa det hele Ord. Ved at benytte store Typer og korte Linjer lagdes Overblikket til Rette, saa at der ikke derfra opstod Vanskeligheder for Læsningen. Tekstens Længde forøgedes hurtig. Samtidig holdt Skriveøvelserne Skridt med Læsningen, og Haandfærdigheden forøgedes fra Dag til Dag; foruden Øvelserne i Bogen fik Eleverne Lejlighed til at skrive paa den store Vægtavle. Efter 2 Maaneders Forløb kunde vi gaa over til de Typer, der har været anvendt i Resten af Aaret. Linjernes Længde forøgedes efterhaanden, og Historierne, stadig i Forbindelse med Billeder, blev fyldigere, saa der ofte er medgaaet hele Uger til en enkelt Historie. Eleverne har fulgt Tilblivelsen af disse Fortællinger med usvækket Interesse og har samtidig lært at behandle deres Bøger med stor Omhu, saa de kunde være pæne den Dag, de var færdige og kunde tages med hjem. Undersøgelsen af Billederne har lært dem at bruge deres Øje og Omtanke i forbausende Grad. Den sidste Bog, Eleverne fik hjem lige før Pintse, var Resultatet af mere end 3 Maaneders Arbejde og indeholdt en Række Fortællinger om vilde Dyr, der paa ethvert Punkt var lagt saaledes til Rette, at de knyttede sig til, hvad der

ellers var blevet talt om med Børnene. Derefter er der begyndt paa en Skildring af København og dens Mindesmærker i Tilslutning til, hvad der i Aarets Løb er blevet fortalt af Historielæreren. Teksten ledsages af Billeder af de vigtigste Seværdigheder, og samtidig tegner Eleverne under Historielærerens Vejledning et Grundrids af Byen paa kvadreret Papir.

I Skrivning er der med Blyant opnaaet Færdighed i at skrive smaa og store Bogstaver samt Ord med stort Begyndelsesbogstav, delvis ogsaa Sætninger. Med Blæk er der skrevet smaa Bogstaver og deraf sammensatte korte Ord. Paa Vægtavlen har Eleverne med Kridt skrevet kortere Sætninger, som de for det meste selv har sammensat i Tilslutning til det lærte og fortalte.

Lersløjd (Frk. E. Knudsen). Øvelserne har været ordnede efter N. Vodders System. Alle egentlige Modellerøvelser har været udelukkede, og Vægten lagt paa Fremstillingen af geometriske Legemer, først Terninger, senere kvadrerede Flader. Sans for Nøjagtighed, Evne til at bruge en Maalestok, Forstaaelse af Materialets Natur er paa denne Maade blevet udviklet. For Regne- og Tegneundervisningen har Faget afgivet en værdifuld Støtte.

Træsløjd (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Øvelserne har omfattet Længde- og Tversavning samt Brug af Stikbor og Hammer. Efterhaanden har Eleverne lært selv at paategne deres Træ ligesom ogsaa at stille og spænde deres Sav.

Tegning (Kunstmaler M. Tvede). Eleverne har lært at kende forskellige Linjer og lettere Flader. De har lært at bestemme Forhold, først ved Hjælp af Maaltagning, senere uden Maal. Der begyndtes med ganske lette Opgaver som f. Eks. lod- og vandrette Linjers Længde i Forhold til andre lod- og vandrette Linjer, Størrelse og Udseende af Flader i Forhold til andre Flader. Ved saaledes at iagttage eller at se Størrelser i Forhold til andre, altsaa at drage Sammenligninger, har de lært at skønne. Deres Skøn over en eller anden Ting kontrolleres altid ved Maaltagning bag-efter. De har lært at tegne med Pensel og Farve og det har vist sig, at der lettere og med bedre Resultat (o: Øvelse af Haanden) arbejdes med Pensel end med Blyant i denne Alder.

Letforstaaelige Flader er tegnede efter farvede Klodser, der opstilledes enten enkeltvis eller dannende Figurer, og der er tegnet efter Naturfrembringelser som Radiser, Gulerødder, Blomster og Blade. Blyanten er benyttet til ved Hjælp af Linealen, der er inddelt i Maal, at afsætte Størrelser paa lettere Opgaver som Linjer og Flader. De har lært at kende og benytte seks Farver.

Der er benyttet Diktattegning, som er foregaaet paa den Maade, at Læreren (paa et Stykke Papir ophængt foran Eleverne) med Pensel tegnede eller dikterede en Opgave, hvor Maal og Størrelse spillede en Rolle, og som Eleverne udarbejdede Linje efter Linje og Flade efter Flade efter Læreren.

Endvidere er Eleverne ved Tegningen indøvet i Properhed.

Det er forbavsende at se, hvilket skarpt Øje disse smaa

Elever har faaet for Fejltagelser i den ene eller den anden Retning ved en Tegning. Det er kun et Øjeblik de betænker sig og sammenligner eller husker, og de kan da med en forbløffende Sikkerhed sige, hvor Fejlene ligger, selvfølgelig endnu kun inden for det Omraade, hvorpaa de har bevæget sig. Naar en Opgave er færdig fra deres Haand, ved de nøjagtig, hvor Fejlene ligger og beklager disse, idet de lover, at næste Gang skal den eller den Fejl ikke fremkomme. Naar Fejlene alligevel kommer igen, ligger det i, at Udviklingen af Haandfærdigheden ikke formaar at holde Skridt med Udviklingen af de intellektuelle Evner.

Regning (Hr. H. A. Hald). Regneundervisningen er saa godt som hele Tiden foregaaet med konkrete ensartede Elementer ved Haanden. Først benyttedes de Lerteningene, Eleverne i Sløjd-timerne havde forarbejdet, og som hver Elev opbevarede i sin Pult. Allerede det, at Klodsernes Antal successive øgedes under Elevernes interesserede Kontrol, bidrog meget til at fæstne de første Talbegreber. Regningen bestod fornemmelig i, at Læreren opgav et Tal, Eleverne opstillede paa hver sin Pult det tilsvarende Antal Klodser, og det tilsvarende Taltegn blev indøvet paa den store Tavle. Antallet blev dernæst delt i forskellige Grupper, og Eleverne fik selv Lejlighed til at „føre Regnskabet“ over de forskellige Grupperinger paa den store Tavle (Opstilling, Addition og Subtraktion). Eleverne fik selv Lejlighed til at undersøge, om Antallet kunde deles i visse lige store Grupper med opgivet Antal, idet de først lagde een Klods til hver Gruppe, saa to osv. Derved skabtes Kendskab til lige og ulige Tal, Multiplikation og Division. Ved Tegning af Rektangler paa 1 cm. $\square$ Papir med Længde 10 cm. og Bredde paa 1, 2, 3 osv. cm. og Nummerne af de enkelte $\square$ cm. paa langs fik Eleverne et godt Skøn over Princippet ved 10-Talsystemet. Til Dato har Beskæftigelsen kun omfattet Tallene under 100, og større Omfang vil sikkert ikke være raadeligt for 1ste Klasse. Tilknytningen til Tegneundervisningen er fra Tegning af Rektangler og disses Inddeling i $\square$ cm. bragt til ogsaa at omfatte Koloreren. 1 cm. brede Bælter paa Rektanglets ene Led blev kolorerede med Blyant (6 forskellige Farver); for hvert koloreret Bælte „gjorde Eleverne Regnskabet op“ paa den store Tavle, hvor hver Elev har sin bestemte Plads at gaa til, hvor mange $\square$ cm. koloreret, hvor mange tilbage, hvor stor en Part koloreret osv. Dette afvekslende Arbejde har givet et godt Resultat og uden at trætte Eleverne, idet der stadig sættes Krav til deres Selvvirksomhed. Ganske vist træffer man ved denne Fremgangsmaade kun Tal, der skal kendes som Produkter i den lille Tabel. Men Tabelindøvelsen paa denne Maade kan kun være gavnlig, og Princippet for Addition og Subtraktion af smaa Tal indøves hurtigt og let. Skal 7 t. Eks. trækkes fra 35, tages først 5 fra; vi er da paa 30, 2 fra til, vi har saa 28. De langsomt fattende kan anvende Tællen, og de har i hvert foreliggende Tilfælde Materialet ved Haanden. Med Fordel er dernæst Regning blevet knyttet til

Fysikken. Eleverne har lært Gramsystemet at kende ved mange Vejninger, og mange Regninger er udførte ved Hjælp af Vægten. Eks. 100 Kub.-cm. Gran vejer 48 gr., 100 Kub.-cm. Pil 38 gr., tilsammen (begge Træstykker paa een Skaal) 86 gr.; Forskellen 10 gr., fremstilledes ved, at hvert Træestykke lagdes paa sin Skaal og 10 gr. Lodder til Hjælp for Piletræstykket. Bagefter fulgte saa den „teoretiske“ Regning. Stor Interesse havde Regning med Elevernes egen Vægt ved Vippen. Som Elementer ved Regningen er desuden anvendt Mønter, Farvetavlens Dukker, ensartede Figurer med kulørt Kridt osv. I enkelte Timer har Læreren opgivet Tallene til Brug ved Addition eller Subtraktion, medens Eleverne med levende Interesse har føjet Benævnelsen til, et godt Middel til at sikre sig, at de henføre de abstrakte Tal til noget dem selv kendt konkret.

Med Undtagelse af de Elever, som har været syge eller først senere i Skoleaaret kom i Skole, kan de nu Taltegnene til 100 og formaa at udføre Additioner og Subtraktioner. Egentlig Tavleregning med den mekaniske Operation „Mente og Laan“ er slet ikke berørt; Regningen har været Hovedregning.

Naturfag (Hr. H. A. Hald). Eleverne iagttog forskellige Former af Blade, og der blev ført Samtale om det sete. Eleverne forsøgte sig dernæst i at tegne de letteste Former med Anvendelse af kulørt Kridt paa den store Tavle.

Fysik indlededes med Farvelære. Eleverne fik Øvelse i at ordne Nuancerne inden for hver Farve efter Lysheden. Dernæst udtoges en Nuance af hver Farve, og de forskelligt farvede Dukker ordnedes efter deres indbyrdes Lighed. Som Helhed kendte Klassen kun Farverne: Rødt, grønt, blaat og til Nød gult paa Forhaand. Foruden Kendskab til Farvenavne og de tilsvarende Farveindtryk afgav Faget ypperlige Skelneøvelser. En stor Del af Eleverne var til at begynde med overordentlig usikre i Farvenavne og Bedømmelse af Farvelighed. Ved Afslutningen af Faget var de alle ret sikre i deres Domme. Saavidt kunde skønnes, var der ingen farveblind i Klassen. Navnlig ved Skelnen af meget lyse og mørke Farver var Faget til Nytte; alle lyse Farver var i Elevernes Øjne til at begynde med hvide, de mørke derimod brune.

Ved Bevægelseslæren lagdes til at begynde med Vægt paa Forskellen mellem Hvile og Bevægelse. Efter at Bevægelsens Art var bleven belyst ved et af Læreren fremdraget Eksempel, klassificerede Eleverne de forskellige Bevægelser i forskellige Grupper: Fremadskridende Bevægelse, Rotation og svingende Bevægelse. Det var forbavsende, saa mange Eksempler Eleverne selv kunde fremdrage og ved disse erkende Bevægelsens Art.

Dernæst taltes om Bevægelsernes Aarsag, lidt om Retning og Hastighed, Gnidningsmodstand, Inerti og Luftmodstand m. m.

I Ligevægtslæren gjordes allerførst Forsøg med „Messing-Vægstangen“, hvorved Princippet om de statiske Momenters Ligestorhed blev gjort indlysende baade for to- og enarmede

Vægtstængers Vedkommende. Eleverne klassificerede dernæst de af dem kendte Vægtstænger i de nævnte to Grupper: Skaalvægten, Bismere, Aaren, Løftestangen, Jærnbanebommen osv., Trillebøren, Brødmaskinen, Lemmen, vore Lemmer, Underkæben m. fl.

I Zoologi er forskellige Spritpræparater iagttagne og beskrevne, hvor Princippet har været at faa Eleverne til selv at bruge Øjnene, selv at finde passende Benævnelse til det sete osv. Oldenborrens, en Sommerfugls, en Frøs, en Forels Udvikling er blevet gennemgaaet.

Geografi (Dr. C. N. Starcke). Ved Sandbord og ved Tegning med kulørt Kridt paa Vægtavlen har Eleverne lært de geografiske Grundforhold. Paa Benævnelsen af Lande, Byer og desl. er der ikke lagt Vægt, men disse Navne ere komne med, hvor Lejlighed gaves, og det viser sig, at de sidde bedre fast paa denne Maade, end naar de indøves som særlige Huskeremser. Desuden arbejder Elevens Tanke friere og naturligere, naar Energiien ikke skal anvendes paa at lære udenad. Ved Kolorering efter Jordbundsforhold faar Eleven et Billede, som han vanskelig glemmer. Verdenshjørnerne ere indøvede i Skolestuen og paa Legepladsen, ligeledes ved Hjælp af en Grundplan af Skolebygningen, hvortil der i den danske Time er skrevet Tekst. Danmarks Jordbundsforhold, Vandløb og Højder er gennemgaaede, og Eleverne er nu sysselsatte med efter Fortegning at tegne en Række danske Øer (1 cm. = 5 Km.), som koloreres efter Jordbundsforhold. Bagefter tilskrives Navnene.

Historie (Dr. C. N. Starcke). Københavns Kvarterer og Mindesmærker er gennemgaaede, og de vigtigste Historier, der knytte sig til dem, fortalt. Det lærte indøves nu yderligere ved Udarbejdelsen af danske Læsetekster og Optegning af et Grundrids af Byen efter opgivne Maal af Læreren.

Religion (Frk. E. Jensen). Saadanne Fortællinger af Bibelen er gennemgaaede, som syntes bedst egnede til Grundlag for en jevn, barnlig Skildring af Gudsforholdet, navnlig Abrahams og hans nærmeste Slægts Historie, samt en Skildring af Jesu Barn-dom og hans Forhold til Børnene.

Sang (Frk. E. Jensen). „Den danske Skoles Sangbog“ har været benyttet.

Gymnastik (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Den daglige Øvelse maatte væsentlig betragtes som Motion, saa længe til Skolens Gymnastiksal kunde tages i Brug. Dette skete først den 5te Marts. Senere har Undervisningen omfattet simple fritstaaende Øvelser og lette Øvelser i Bom, Tov, Ribber og paa Bænk. Der har været indskudt Lege. Gymnastikkommissionens Gymnastik-anvisning er fulgt.

2den Klasse.

Dansk (Cand. C. Lambek). Omtrent Halvdelen af de Elever, hvormed Undervisningen i II. Klasse tog sin Begyn-

delse, kunde kun stave, nogle endda usikkert. Til Læsestykker maatte da udsøges saadanne smaa Fortællinger og Vers, som frembød de korteste og letteste Ord. Hovedvægten lagdes i Begyndelsen paa en kraftig og klar Udtale af det enkelte Ord, i Forbindelse dermed Formning af Stemmernes enkelte Lyde. Som Øvelse i Hurtiglæsning: Oplæsning for Børnene, naturligvis foretaget saa langsomt, at enhver kunde følge med i sin Bog; Oplæsningen foretoges altid enten for en paafølgende Genfortællings Skyld eller for at skabe Helhed i Læsestoffets Forestillingskreds i hver enkelt Time. For at udforme og samle Børnenes Forestillinger om det læste, tegnedes ofte Genstande, gaves og afaskedes ved enhver god Lejlighed Ordforklaringer; tillige henkastedes ofte Sætninger, der kædede Tingene sammen, rekapitulerede det forud læste, forberedte den Sætning, der skulde læses.

Enkelte Sætninger af eller om det læste blev opskrevet paa Tavlen, Børnene dikterede i Kor Skrivningen, Bogstav for Bogstav. Ethvert forkert dikteret og skrevet Ord rettedes straks. Hvor Forskellen mellem rigtigt og forkert lydligt kunde paapeges, skete Rettelsen ud derfra. Naar en eller to Sætninger var skrevne, læstes de 4—5 Gange, først af enkelte Elever, til sidst i Kor. Blikbevægelsen lededes med en Pegestok, som flyttedes hurtigere og hurtigere, efter som Ordene var lette og Sætningerne flere Gange gennemlæste. Hver Gang en Genstand var tegnet, blev dens Navn skrevet.

Mellemøvelser: Memorering og Fremsigelse af smaa Vers. Korlæsning.

Mindst en Gang ugentlig blev gennemgaaet et Billede i Lærebogen eller paa enkelte løse Smaablade. Efter en almindelig Udlægning fra Børnenes Side af Billedets Hovedindhold fulgte en nøjagtigere og paa vekslende Vis skematisk Gennemgang: Angivelse af Tingenes Rækkefølge fra højre til venstre eller fra Baggrund til Forgrund. Dyrs Krop- og Benstillinger, Bevægelser under Udførelse o. s. v. Endelig enkelte Ting, der kunde regnes ud, f. Eks. Solens Stilling, Vindens Retning og Kraft, Aarstiden, levende Væseners Befindende.

I Aarets sidste Halvdel, efter at Læsefærdigheden var skreden frem, anvendtes en Del Tid paa Øvelser i Fremsigelse. Dertil egnede Sætninger, som forekom under Læsningen, skulde Børnene, enkeltvis eller i Kor læse om igen med samme Hurtighed, Lydsammenhæng og Tonefald, som de har i almindelig menneskelig Tale eller Udraab. Selvfølgelig angav jeg hver Gang i Forvejen Sætningens Udtale. Fremsigeøvelsen er tillige en Øvelse i Hurtiglæsning. Selvfølgelig indøvedes under al Læsning Talesprogets Udtale af de enkelte Ord.

I det sidste Halvaar havde de skriftlige Øvelser den Form, at Børnene lavede smaa Historier om Billeder, som gaves dem. Det var Lærerens Sag gennem Spørgsmaal og henkastede Pointeringer i Billedet at sætte Børnenes Fantasi i naturlig og simpel Bevæ-

gelse over Billedet, faa dettes Figurer til at røre sig, ville noget, faa Hændelser til at indtræffe. Der skabtes Fortid og Fremtid uden om det Øjeblik, Billedet aftegnede. Børnene fik Lov til gennem Diktat til Tavlen at se deres egne Ord og Paafund skrevne, deres Sætninger hjulplne til Klarhed og Fuldstændighed i Udtryk, uden at de holdt op at være deres egne. Hver Gang læstes de 5—6 Linjer Skrift igennem flere Gange, til sidst er Læsningen Fremsigelse, der kommer let Liv i Ordene. Dagen efter faar Børnene det skrevne præsenteret paa Tryk, hver i sin lille Bog, hvor Billederne indklæbes. Naar 6—7 Historier er færdige, faar hver Elev sin Bog til Ejendom, og en ny paabegyndes. Historierne er snarere talentfulde end pjankede.

Disse smaa Hæfter benyttes til Hurtiglæsning og gør her overordentlig Nytte. Det Kvantum Læsning, Børnene kan præstere i disse Hefter i Løbet af 10—15 Minutter er overraskende. Gentagelsen sløver ikke. Selvfølgelig kan de til en vis Grad Historierne udenad, men der er ingen Tvivl om, at de alligevel ser hvert enkelt Ord, mens de læser.

Genfortællingsøvelserne har i Aarets Løb lidt efter lidt antaget en sværere Form. Metoden derfor ses i det følgende.

Skrivning (Frk. E. Jensen). Børnene havde til at begynde med næsten alle en jasket og uregelmæssig Skrift. Øvelserne maatte derfor begynde med at faa disse slette Vaner fjernede. og saa vanskeligt er dette, at Resultatet ikke er blevet fuldt tilfredsstillende. Der er skrevet saavel med Blyant som med Blæk. Vægtavlen er blevet benyttet en Del, og Indholdet af det skrevne er hentet dels fra Geografi og Historie, dels fra Sangbogen.

Lersløjd (Frk. E. Knudsen), **Træsløjd** (Hr. A. Budtz-Jørgensen), **Tegning** (Kunstmaler M. Tvede). Da disse Øvelser var nye for alle Eleverne, har Undervisningen væsentlig været den samme som i 1ste Klasse, og er kun ført lidt videre frem til noget vanskeligere Modeller.

Regning (Hr. H. A. Hald). Den samme Fremgangsmaade som i 1ste Klasse er anvendt for denne Klasses Vedkommende, kun med hurtigere Fremgang. Da Klassen til at begynde med var ganske lille, anvendtes Regning med Klodser indtil 100 i Fællesskab. Som Helhed regner Klassen nu ret hurtigt og sikkert.

Naturfag (Hr. H. A. Hald). Ligeledes i alt væsentligt som 1ste Klasse. Et Par af Eleverne forvekslede til at begynde med meget ofte grønne og røde Nuancer, men denne Fejl er blevet rettet under Øvelserne.

Geografi (Dr. C. N. Starcke). En Del af Eleverne kendte noget til Kortet, men alle var ganske usikre i Verdenhjørnerne og helt ubekendt med de geografiske Grundforhold. De havde faaet den sørgelige Vane at stole paa Hukommelsen i Stedet for at bruge deres Øjne, og det har været meget besværligt at ændre dette. Klassen er ikke fuldt saa flink som 1ste Klasse.

Historie (Cand. A. Dam). Paa Grundlag af Oldsager og

Billeder af Oldtidslevninger er der givet Børnene et Billede af Nordens Forhistorie. Hvor det kunde lade sig gøre er der appelleret til deres Selvvirkosomhed, idet de er blevne hjulpede til selv at drage Slutninger fra Tingenes Udseende til deres Brug og Fabrikationsmaade, Folkenes Levevis og Landets Udseende. Hvad der i fortællende Form er meddelt om Stenalderen, Bronzealderen og Jernalderen, er ligeledes meddelt som noget, vi ikke har gennem Overlevering, men som noget, man med Omtanke kan tvinge selve Tingene til at fortælle os. For at gøre Billedet af det primitive Liv tro, er der stadig taget negative Træk med, mindet om, hvad der ikke fandtes af alt det, Nutiden besidder.

Desuden er der mundtligt gennemgaaet de vigtigste Myter af Nordboernes Gudelære (Odin, Thor, Loke, Jætterne, Valhalla, Ragnarok) samt Sagnhistorien (Skjold, Frode, Roar og Helge, Rolf Krake, Harald Hildetand, Regnar Lodbrog o. s. v.)

Religion (Frk. E. Jensen). De store bibelske Skikkelser, som paa en særlig Maade blev udvalgt til deres Gerning fra Barndommen af, er blevne skildrede, f. Eks. Moses, Samson, David, Daniel og Johannes Døberen.

Sang (Frk. E. Jensen). Som i 1ste Klasse.

Gymnastik (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Som i 1ste Klasse.

3dje Klasse.

Dansk (Cand. C. Lambek). Danskundervisningen har hovedsagelig fulgt samme Plan som i 2den Klasse. Stilene skrives efter Børnenes Diktat paa den sorte Tavle. I Begyndelsen af Skoleaaret var det Udtog af Genfortællinger. Senere gik vi over til at skrive Historier over Billeder. Der skrives Stil omtrent i hver Time. Naar 4—5 Sætninger er formede og dikterede, følger Afskrivning efter Diktat, 2—4 Ord ad Gangen, saaledes at de dikterede Ord, inden Afskrivningen af dem begynder, viskes ud, og Børnene nødes til at holde dem fast i Hukommelsen et Øjeblik. Det gode ved denne Art Retskrivningsøvelse er, at Børnene ikke kommer til at hage sig fast i deres egne Fejlstavninger og ved at gentage dem Gang efter Gang faar dem saaledes indprentede, at Fejlen næsten ikke er til at udrydde.

Stilene trykkes med en Del forsættlige Fejl af ufarlig Art, og Børnene faar dem udleverede til Korrekturlæsning med efterfølgende Hurtiglæsning og Fremsigelse.

Lidt elementær Grammatik er indøvet: Enkelttal og Flertal, Navneord og Tillægsord, Stedords Henførelse til de Navneord, de repræsenterer, Fortid og Fremtid, Forskellem mellem ud og ude, ind og inde, af og ad o. s. v., de simpleste Orddannelser (stærk — Styrke, varm — Varme), en Del Ordfamilier, Konsonantfordobling o. lign.

Genfortællingerne har mindre været anlagte som Hukommelsesøvelser end som Opøvelser i Forestillingsordning. Først beskrives, ofte tegnes Fortællingens Sceneri, de Ting og Tingsforhold, der danner Grundlaget. Derefter Begivenhederne, Bevægelserne i den Orden, hvori de affødes af hinanden og af Omstændighederne. Optræder der i Fortællingen flere Personer og Dyr, tages disses Optræden igennem enkeltvis, som sondrede Aarsagsrækker. Man faar paa denne Maade indføjet og afklaret alt, hvad der „staar imellem Linjerne“ i Læsestykket, og vænner til Tænkning og Tankeorden.

Skrivning (Cand. A. Dam). Stejlskrift efter Vodders System. Der benyttes Hæfter, der er forsynede med saavel lodret som vandret Liniering, saaledes at ikke blot de enkelte Bogstaver, men endog disses enkelte Dele indrammes af smaa Rektangler. Kun et Par Elever har naaet saa stor Sikkerhed, at de allerede i denne Klasse kunde gaa over til Hæfter med færre Hjælpelinier. Foruden enkelte Bogstaver er der skrevet Ord, hvis Ortografi trænger til særlig Indprentning. Paa den store Tavle har Eleverne øvet sig i at skrive Bogstaver i større Maalestok (ved Armbevægelser), kritisere og rette dem.

Træsløjd (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Da Faget var nyt for de fleste Elever, maatte der anvendes en Del Tid paa de mest elementære Øvelser. Fagets Forbindelse med Tyskundervisningen maatte derfor skydes en Del til Side, og først i de senere Maaneder er der her naaet det Resultat, at Eleverne forstaa det meste af hvad der bliver sagt dem. Af Sløjdøvelser er foruden de i de to foregaaende Klasser ogsaa lært Skraasavning. De givne Op-gaver er indtegnede i kvadrerede Bøger, dels efter at de er udført i Træ, dels forinden; Eleverne har da udført Arbejdet efter Tegningen i Bogen.

Tegning (Kunstmaler M. Tvede). Tegneundervisningen er begyndt paa samme Maade som i I Kl., men gaaet hurtigere fremad. Denne Klasse har benyttet Blyanten til Frihaandstegning foruden Penselen. Eleverne har her lært at benytte Forholdsmaal til Tegning af lettere rumfyldende Genstande. Maaltegning er benyttet til Tegning af Genstande, de altid har for Øje, f. Ex. Klassetavlen eller en Dør o. l. i Frontstilling og efter nærmere opgiven Maalestok. Dertil har de lært at benytte Lineal og Trekant paa praktisk Maade. Der er tegnet med Pensel og Farve efter Blomster, Blade og Rødder, og Diktattegning er indøvet med lidt vanskeligere Opgaver end i de foregaaende Klasser.

Regning (Hr. H. A. Hald). Klassens 4 første Elever havde til at begynde med yderst mangelfulde Begreber om skriftlig Regning, ingen Færdighed i at behandle Tal i Hovedet. Der blev derfor til at begynde med lagt særlig Vægt paa det sidste, og det viste sig her, hvorledes Tavleregningsreglerne lægge Hindringer i Vejen for fornuftige og simple Talbehandlinger. Skulde f. Ex. et Par 3-cifr. Tal adderes, begyndte de med at addere Enerne, glemte

baade Enernes Sum og Menten under Additionen af 10-erne osv. Endnu værre gik det i Hovedregning ved Subtraktion „med Laan“. Den lille Tabel lærtes ved Tegning og Kolorering af Rektangler, og Multiplikationen udførtes efter forudgaaende Tegning af Flader, ved Maaltagning, Fladeberegninger og Volumenberegninger af Trægenstande fra Sløjden. Kun Metersystemet er anvendt. De smaa Længdeenheder ansattes til Brøkdele af de større, og her blev Materiale til let at gøre indlysende Addition af ensbenævnte Brøker, Multiplikation af Brøk, ja selv Multiplikation med Brøk. Med Sløjdenstande er foreløbig kun drevet Hovedregning uden Opstillinger paa Tavlen.

I videre Maalestok er Regning i Tilknytning til Naturfag drevet ved Vejninger og derpaa følgende Regning med de fundne Resultater. Ligeledes er der øvet Rumfangsbestemmelser af Flasker ved Hjælp af Vejning, efter at den simple Relation mellem Rumfangs- og Vægtenhederne i Metersystemet var bleven belyst. Der er stillet Opgaver i Tilknytning til Vægtstangslæren og skriftlig Regning i Multiplikation er paabegyndt.

Naturfag (Hr. H. A. Hald). Undervisningen har haft samme Omfang som i de foregaaende Klasser, da Faget var ganske nyt for Eleverne. En enkelt Elev savnede næsten helt Kendskab til Farver og Farvenavne. I denne Klasse er der skrevet et kort Pensum af Farve- og Bevægelses- og Ligevægtslæren. De i grove Træk gennemgaaede zoologiske Spritpræparater (Udviklingstrin af Frø, Forel, Eghjort, Ligustersværmer o. fl.) er efter Gennemgangen tegnede med Blyant.

Geografi (Dr. C. N. Starcke). Sansen for Iagttagelse af Kortet og de geografiske Grundforhold er blevet øvet ved selvstændig Studium af Kortet. Tegning af enkelte Kort (Sjælland, Fyn, osv.) paa kvadreret Papir og Kolorering af disse efter Jordbundsforhold har givet særdeles gode Resultater. En kort Skildring af Danmark er nedskrevet.

Historie (Dr. C. N. Starcke). Mundtlig Fortælling om Tidsrummet fra Oldtiden til Valdemar Atterdag har vist sig at være et bedre Middel til at vække Interesse end Læsning efter Bog. Det fortalte huskes endda jævnlig bedre end det læste.

Religion (Frk. E. Jensen). Først samledes det, der skulde forudsættes lært i de foregaaende Klasser. Dertil føjedes saa Noahs, Gideons, Sauls og Salomons Historie. Derefter er Jesu Virksomhed, medens han vandrede her paa Jorden, omtalt, hans Undergerninger og de lettest fattelige af hans moraliserende Lignelser fremstillede.

Sang (Frk. E. Jensen). Foruden den ovennævnte Sangbog er sunget C-Durs Skala og Akkord.

Gymnastik (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Redskabsøvelserne er dels gennemført i samlet Trope for at faa en bestemt Form paa dem, dels i smaa Troppe, for at hver enkelt kunde faa saa stor Færdighed som muligt.

4de Klasse.

Dansk (Cand. A. Dam). Læsefærdigheden var meget ringe hos de Elever, der optoges i denne Klasse. Hovedvægten er derfor lagt paa Oplæsning med Talesprogets Udtale og Betoning samt paa Forstaaelse af det læste. Hyppige Ordforklaringer har været nødvendige, da selv meget almindelige Ord og Vendinger dels var Eleverne ganske fremmede, dels blev misforstaaede. „Smaa Kaar“ forklarede de f. Eks. som „daarlig Forstand“. „Skovens Pynt“ var Blomsterne, der „pynte“ i Skoven. „Rundhaandet“ betød „kejtet“ — „som ikke kan gøre noget med Hænderne“. En anden Elev holdt paa, at det betød „med knyttede Hænder“. „Sirlig“ forklaredes som „ikke almindelig“ (o: særlig.) „Talenter“ var „Manerer“, „hvorledes man opfører sig“. Øjenvidne defineredes efter nogen Grublen som „en Mand, der véd meget om Øjnene“, en „Øjenlæge“. Jærtegn: „noget man har kært“. Støvregn var „stærk Regn“. Ord som: Paaklædning, forvolde, tinge, skrækslagen, smækker, Vædske, stakket, blive var og Hundreder af andre ret almindelige Ord vakte slet ingen Forestillinger hos Eleverne eller da nogle af Eleverne.

Vigtigere end den positive Berigelse af deres Ordforraad er dog sikkert det Resultat, at det er blevet dem en Vane at tilstræbe Forstaaelse af hvad de læser. Medens de i Begyndelsen af Skoleaaret aldrig selv spurgte om Betydningen af de ukendte Ord eller Meningen med en Sætning, men bare læste op og var tilfredse; naar de Lyde, de frembragte, fik Lov at passere uden Paatale eller Rettelser, spørger de nu af sig selv om alt, hvad de ikke forstaa. Læsestoffet er hentet fra forskellige Læsebøger. Skriftlæsning er øvet efter Brøchner-Larsens Bog.

Som Stilopgaver er benyttet Beskrivelser af Billeder eller Fortællinger i Tilknytning til Billeder, der indklæbes i Skrivehæfterne, hvor Stilen indføres i rettet Tilstand som Øvelse i Skønskrift. Desuden indføres de Ord, hvis Ortografi har forvoldt en Elev Vanskeligheder, i hans dertil indrettede „Ordbog“, et alfabetisk inddelt Hæfte. Forøvrigt søges Fejlene forebyggede ved, at Eleven spørger om Stavemaaden, inden han skriver Ordet. Den paabudte Retskrivning er fulgt, undtagen hvad Verbernes Flertalsformer angaar. Disse indøves formentlig lettere i en Dimissionsklasse, hvor den forestaaende Eksamen giver dem den eneste Betydning, de kan tænkes at faa i Elevens Liv.

Skrivning (Cand. A. Dam). Stoffet har været de danske Stile; ellers som i 3die Klasse.

Træsløjd (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Foruden de i de foregaaende Klasser nævnte Øvelser er her lært Høvling og Snitten.

Tegning (Kunstmaler M. Tvede). Eleverne har her tegnet efter Klodser og Formsten og koloreret disse Tegninger. De har tegnet efter Diktat og øvet Maaltegning ved Hjælp af Trekant og Lineal. Blomster, Blade og Frugter er benyttede som Modeller ved Tegning med Pensel og Farve.

Regning (Hr. A. Hald). Hovedarbejdet i denne Klasse har været at bibringe Eleverne lidt bedre Forstaaelse af de 4 Regningsarter. Denne var til at begynde med meget mangelfuld. Desuden har de lært Brøk og lettere Regning med disse. Materialet har væsentlig været det samme som for 3die Klasse. Regning i Tilknnytning til Fysik har været videregaaende, Opgaver har angaaet Vægtstænger, Spil osv. En Del Opgaver af praktisk Art f. Eks. Udmaaling af Tavlerne, Gulvflader, Klassens Volumen osv. gav gode Resultater. De danske Statsbaners Togplan benyttedes en Del Timer som Regnebog.

Naturfag (Hr. H. A. Hald). Samme Omfang som i 3die Klasse, men udførligere. Toricellis Forsøg er anstillet i Klassens Paasyn og Principet for Barometret forklaret. Et Par Aftentimer anvendtes til lagttagelse af Stjernebilleder. Eleverne interesserede sig levende for denne Form af Undervisningen. Bagefter anvendtes nogle Timer til at kortlægge de navngivne Stjernebilleder. Som i foregaaende Klasse er et kort Udtog af det læste nedskrevet. Af zoologiske Spritpræparater er et større Antal beskrevet og nedtegnet.

Geografi (Dr. C. N. Starcke). Tegning af Danmarks Kortet i forskellige Dele er øvet med ikke ringe Udbytte. Enkelte af Eleverne har efter eget Ønske hjemme tegnet en Del temmelig detaillerede Kort, som tilsammen giver en Fremstilling af vort Lands topografiske Forhold. Under Tegningen lærer Eleverne at tænke over Aarsagssammenhængen og paa egen Haand fortolke Kortet.

Historie (Dr. C. N. Starcke). De 6 første Oldenborgeres Historie er gennemgaaet og nedskrevet. Vægten har været lagt paa at gøre Tidens Forhold og Levevis klar for Eleverne.

Religion (Cand. theol. P. Freuchen). Da det ved Skoleaarets Begyndelse viste sig, at mange af Eleverne manglede selv de mest elementære Forudsætninger for at forstaa Kristendommens Væsen som Historie, blev Vægten fra Begyndelsen af lagt paa at lægge et solidt historisk (og til Dels geografisk) Grundlag for den kommende Undervisning. Herigennem er ogsaa opnaaet at stille Religionsundervisningen i organisk Sammenhæng med to andre af Skolens Lærefag: Geografi og Historie.

I denne Klasse er Tidsrummet fra Salomons Død til Kristi Fødsel gennemgaaet i Hovedtrækkene, og det væsentligste er nedskrevet. Vægten er bleven lagt paa Profeternes Optræden og deres Skrifter, og i Skoleaarets Slutning er den historisk—religiøse Situation bleven skildret, i hvilken Kristus optræder. Det har været Meningen, at netop dette Stof skulde give Eleverne Midlerne i Hænde til at forstaa Jesu Lære i dens historiske Sammenhæng.

Tysk (Cand. C. Lambek). I Begyndelsen af Skoleaaret udsøgte i Læsebogen (J. Wolff: Deutsches Lesebuch I) til Oplæsning og Oversættelse saadanne Stykker, i hvilke Ordene mest muligt lignede Dansk. Metoden gik ud paa at læse meget og altid

noget nyt, saa Ordene kunde læres, ikke ved kunstig, men ved naturlig Gentagelse. Opmærksomheden vakttes for Afledningsdannelse, Ordfamilier opskreves paa Tavlen. Til at vænne Øre og Øje til de tyske Ordbilleder tjente hyppig Oplæsning for Børnene af Stykker, som ikke oversattes. Om enkelte Ords Betydning maatte Børnene under denne Oplæsning meget gerne spørge. Ofte fulgte en Genfortælling paa Dansk af det læste. Anvisninger til Klassen og Paabud til den enkelte gaves i Timerne paa Tysk. Ud af det læste dannedes paa kendt Vis Samtaler paa Tysk. Under Oversættelser søgtes uddannet Evne til paa Grundlag af de kendte Ord i Sætningen og det tidligere læste at slutte til ukendte Ords Betydning; Glosarforklaring saa vidt muligt gennem Tegning og Bevægelser. Gennemgang paa Tysk af Skolestuen, Lyde fra Gaden, de alm. Sanskvaliteter og Bevægelser, Aaret, Ugen, Dagen, Uret, Vejret osv. Smaa lette Gaader fremsattes, og smaa Begivenheder fortaltes for Børnene uden Forklaring eller Oversættelse. Memorering af Vers, Afskrivningsøvelser, Fremsigelsesøvelser udviklede Oplæsningsfærdigheden.

I den sidste Halvdel af Skoleaaret har Undervisningen hovedsagenlig været mundtlig uden Benyttelse af Bog. Fortælling af Smaahistorier for Børnene og disses Genfortælling af dem har spillet en Hovedrolle. Hvad en og anden Elev under Fortællingen ikke forstaar, forklares om muligt gennem Tegning, Bevægelser, Variering af Udtrykkene, ellers med Glossaroversættelse. Historierne maa helst være byggede paa Begivenheder, reale Bevægelser, ikke paa Ordspil eller i Samtaleform.

En Hovedrolle har ogsaa Tegneopgaver spillet. Før Timens Begyndelse opskrives paa Tavlerne en Tegneopgave til hver Elev. Hver har sin afdelte Plads. Der maa kun tegnes, hvad Eleven kan nævne og forklare paa Tysk, lyder Ordren. Men selvfølgelig er det netop Meningen, at der skal tegnes meget mere. Er Opgaven f. Eks. en Vogn, tegnes naturligvis baade Hjul, Vognstang, Vognkæp, Vognfjæl, Agebræt, Kusk med Pisk, Heste, Seleløj, osv. Eleven skal for Klassen forklare sin Tegning og kommer da i Knibe $\circ$: hans Interesse for, hvad alle de Ting hedder, vækkes, og han lægger nøje Mærke til Ordene, naar Læreren siger dem. En Klasses 14 Drengene kan tegne deres Tegninger i 10 Minutter, og de 14 Tegninger kan gennemgaaes i 30 Minutter.

I den senere Tid har Regneopgaver, givne paa Tysk og besvarede paa Tysk spillet en fremtrædende Rolle. Opgaverne bevæger sig paa allehaande Omraader, er ofte smaa Fortællinger. Til Afveksling i Genfortællingsøvelsen optræder større Beskrivelser f. Eks. at en Eng (fugtig Jord, Bæk, Grøfter, Græs, Blomster, Bier, Høslæt osv.), en Gade. I Skoleaarets sidste Maaneder skal Billeder analyseres paa Tysk paa samme Maade, som det sker i Dansktimerne.

En Time ugentlig benyttes Læsebogen til Oplæsning (og Genfortælling paa Tysk eller Dansk af det læste). Under Oplæs-

ningen tillige Fremsigelse, hvorved Sætningen uvilkaarligt læres udenad. I nogle Sløjdtimer undervises i Tysk i Tilslutning til Arbejdet. Tysk-Sløjd-Undervisningen begynder et Aar før Klasseundervisningen i Tysk og fortsættes jævnsides denne.

Sang (Frk. E. Jensen). Som i 3die Klasse.

Gymnastik (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Som i 3die Klasse.

5te Klasse.

Dansk (Cand. A. Dam). Undervisningen er dreven paa lignende Maade som i 4de Klasse. Læsesikkerheden var større; men næsten alle Eleverne læste monotont og bogstavret („havde“, „sagde“ for hade, sa' osv.). Øvelse i naturlig Oplæsning blev derfor Hovedformalet. Ogsaa i denne Klasse var mange Ordforklaringer nødvendige i Begyndelsen af Skoleaaret. Misforstaaelser opklarede som: mødig = glad. Maleren tog en Skitse (= en Klump!) af Bjerget o. lgn. Oplæsningen er øvet dels efter Læsebøger, dels fra Katederet af Fortællinger og fortællende Digte. Ogsaa Skriftlæsning er øvet. Egentlig Grammatik eller Analyse er ikke øvet, men nu og da Adskillelse af Sætninger samt Sætningsleds Sammenhøren gennemgaaet som en Slags Analyse med mindst mulig Brug af grammatisk Terminologi, og kun hvor Indholdet (mulige Misforstaaelser) gav Anledning dertil. I Stil er gaaet frem som i 4de Klasse. Enkelte Diktater, men mest selvstændige Beskrivelser af Billeder. Mod Slutningen af Aaret er Dispositioner bragte til Veje ved at opskrive paa den sorte Tavle alt, hvad Eleverne selv kunde finde paa at antyde som hørende med ind under Opgaven. Bagefter ordnes de saaledes fundne Punkter af Eleverne, idet Ordningen drøftes og motiveres (af Eleverne), og hver enkelt skriver saa sin Stil paa Grundlag af den fælles Disposition.

Skrivning (Cand. A. Dam). Som i 4de Klasse.

Træsløjd (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Væsentlig som i 4de Klasse.

Tegning (Kunstmaler M. Tvede). Foruden de samme Øvelser som i 4de Klasse har denne Klasse tegnet efter Brugsgenstande og lettere Opstillinger. Endvidere har der været øvet Hukommelsestegning.

Regning (Hr. H. A. Hald). I det væsentlige som 4de Klasse, dog er der i den senere Tid øvet en Del Tavleregning. I Sammenligning med de yderst tarvelige Begyndelsesstandpunkter maa det siges, at Klassen som Helhed er gaaet godt fremad, hvad simple Taloperationer angaar. Vurdering af Brøk, som Eleverne til at begynde med ikke kendte, Addition og Subtraktion samt Multiplikation og Division med henholdsvis hel Multiplikator og Divisor foregaar, naar det er smaa Størrelser, det drejer sig om, med temmelig stor Sikkerhed. Flere af Eleverne begynde at kunne

arbejde paa egen Haand. Løsningen af en Opgave af blot en Smule sammensat Natur strandede i Begyndelsen aldeles, dels paa Grund af Mangel paa Kundskab til de elementære Regningsarter, dels paa Grund af Mangel paa Øvelser i deres rette Anvendelse. Eleverne dividerede, naar der skulde multipliceres, og omvendt. Dette sker ikke mere. I denne Klasse er der regnet en Del med geografiske Tal.

Naturfag (Hr. H. A. Hald). Udførligere Behandling af Farvelære, Bevægelses- og Ligevægtslære med nedskrevet Resumé. En enkelt Elev viste sig at være farveblind med afgjort Forveksling af rødt og grønt i de rene røde og grønne Farver og ligeledes i de røde og grønt tilstødende. Han kunde dog ved gentagne Øvelser i de mellemlig Nuancer skelne det grønne, bedst paa mørk Baggrund, fra det røde, hvorimod alle de mørkere Nuancer af begge Farver stod for ham som sort eller dog „meget graat“. Der var ogsaa den Ejendommelighed for ham, at Farveindtrykket kunde skifte for ham under Iagttagelsen. — En anden Elev mente om sig selv, at han var farveblind; han var usikker i vanskeligere Tilfælde til at begynde med, men Usikkerheden svandt.

Denne Klasse havde i Efteraaret 2 Ekskursioner til Holte, hvor Eleverne lærte Navnene at kende paa en Del Planter, navnlig vore Skovtræer. Forøvrigt benyttedes Tiden til at optage til Behandling alt, hvad der fængslede Elevernes Opmærksomhed.

Ligesom 4de har 5te Klasse mødt flere Aftener og iagttaget Stjernehimlen. De flinkere Elever blev ved denne Fremgangsmaade hurtigt lokaliserede paa „Himmelhvælvingen“. De vigtigste af de iagttagne Stjernebilleder kortlagdes i efterfølgende Naturfags Timer, og Stjernebilledernes Navne noteredes.

Geografi (Dr. C. N. Starcke). Efter almindelige orienterende Bemærkninger om Evropa har Undervisningen samlet sig om nogle faa Hovedlande (Spanien, Frankrig), hvis Kort er tegnede, og hvis Natur- og Folkeforhold er gennemgaaede og nedskrevne.

Historie (Dr. C. N. Starcke). Tiden fra Dronning Margrethe til Reformationen er gennemgaaet og nedskrevet.

Religion (Cand. theol. Freuchen). Der er givet den kristelige Troslære en historisk Underbygning. I Stedet for Katekismusundervisning med mekanisk Udenadslæren har Undervisningen bestaaet i Samtaler om Oldkirkens Historie, for saa vidt betydningsfulde Læresætninger er opstaaede i dette Tidsrum. I denne Sammenhæng er ogsaa det apostolske Trossymbol gennemgaaet og de enkelte Led i det særlig forklarede. Desuden har Eleverne faaet et ret indgaaende Kendskab til det nye Testaments Skrifter, til hvilke der er henvist i de af Eleverne selv nedskrevne Grundtræk. Det er herigennem søgt opnaaet, at Eleverne efterhaanden kan blive hjemme i den hellige Skrift og selv søge deres religiøse Trang tilfredsstillet i denne.

Tysk (Cand. C. Lambek). Væsentlig som i 4de Klasse. **Engelsk** (Cand. A. Dam). Læsning er kun benyttet som Middel for Taleøvelserne. Maalet har været at faa Eleverne til at forstaa og efterhaanden selv udtrykke sig i Sproget. Inden der læstes noget engelsk efter Bog, gjordes Eleverne fortrolige med, at Bogstaverne i det, de vilde komme til at læse, ikke havde samme Lydværdi, som de var vant til at tillægge dem, og forberedende Øvelser i Brugen af Taleorganerne knyttedes til de Sætninger og Ord, som der først vilde blive Brug for under Læsningen. Da denne begyndte, var Stoffet derfor i Forvejen gennemarbejdet mundtligt med Benyttelse af Billeder eller den sorte Tavle. Som Stof til Taleøvelser er foruden Bogens Tekst og Billeder (Otto Jespersens Begynderbog I og de engelske Børnebøger „Books for the bairns“) benyttet saadanne nærliggende Emner som Skolestuen, Skolebygningen, Vejrlaget, Tiden (Regnestykker med Tidsangivelser), de daglig gentagne Sysler i Elevens Liv fra Morgen til Aften osv. Opmærksomheden har været rettet særlig paa at faa Verber og Smaaord gjorde til de stærkest betnede Led i de talte Sætninger f. Eks. When does the sun set? The sun sets in the evening. Where does the sun rise? The sun rises in the east. Ordet „the sun“ derimod behøver ingen Indprentning, ligesom i det hele Navneords og Tillægsords Betydning saa at sige er mere haandgribelige for Børnene, og de tilsvarende Forestillinger kan paatvinges dem ved samtidig Sansning uden at kræve synderlig Aktivitet fra Elevernes Side; de har blot at mærke sig, hvad disse Ting „hedder“ paa Engelsk, noget der næppe udvikler den umiddelbare Sprogfølelse saa meget som f. Eks. at observere Forskellen mellem when, where, why og fatte Betydningen ud fra Svarene: (yesterday, here, because . . . . .) Naar Oversættelser er søgt undgaaet som Tilegnelsesmiddel, er det ikke, fordi man mener, at Tilegnelsen skulde blive saa direkte, at Bevidstheden om det danske Ord kunde holdes helt borte; thi det melder sig altid hos Eleven, saa snart han har forsaat det engelske, selv om han ikke udtaler det, og er jo ogsaa det sikreste Kontrolmiddel for Forstaaelsen, men det har formentlig sin Betydning, at Eleven erfarer, at han gennem det allerede lærte kan lære Betydningen af nye Ord og øves i snildt at hjælpe sig med hvad han har lært til at forme Spørgsmaal om, hvad han ønsker at vide. Snart benyttes med Held ligefremme Definitioner, snart oplyses et Ord ved et, der betyder det modsatte, eller man griber Sammenhørighedsforhold som mellem tired og repose. sleep og bed eller evening osv. Egennavne kan oplyse Fællesnavne, Thems og Sahara f. Eks. henholdsvis „river“ og „desert“. En Del Smaastykker og Vers har Eleverne afskrevet i Hæfter for at blive lidt bekendt med Retskrivningens Mærkværdigheder, der under Læsningen ikke prenter sig ret dybt i Hukommelsen.

Sang (Frk. E. Jensen). Foruden det i de andre Klasser øvede er her lært C-Mols Skala og Akkord, og Eleverne har lært

de forskellige Foredragsbetingelser, saa at de selv kan læse i deres Bog, hvor de skal synge svagt og hvor stærkt. Enkelte Smaasange har været sunget tostemmig efter Ernsts to- og trestemmige Sange til Skolebrug.

I alle Klasser har Sangen omfattet Fædrelandssange, Foraarsange, Børnesange, Morgen- og Aftensange samt enkelte Jule-salmer.

Gymnastik (Hr. A. Budtz-Jørgensen). Som foregaaende Klasse.

I de sidste Par Maaneder har der ved alle Klasser været øvet en Del Sport. For de mindste Klassers Vedkommende bestaar denne væsentlig i ordnede Lege og elementære Boldøvelser, for de højere Klassers Vedkommende i Kastning og Stikning. Af egentlige Boldspil har Langbold været øvet.

For Elevernes Forældre og Skolens Velyndere vil en Forevisning af Resultaterne af Skolens Arbejde finde Sted i Ugen før Sommerferiens Begyndelse. Denne Forevisning vil ikke faa Karakteren af en Eksamen. Egentlig burde kun 1ste Klassers Arbejde gøres til Genstand for Bedømmelse, da de andre Klasser endnu ikke kunne give noget rigtigt Billede af, hvad vor Undervisningsmaade kan opnaa. Men da det dog alligevel kan have sin Interesse at se, hvad der under de forhaandenværende Omstændigheder har kunnet opnaas ogsaa i disse Klasser, vil en Forevisning for disses Vedkommende ogsaa finde Sted, idet Skolen blot anmoder om, at det venligst vil erindres, at vi her have maattet arbejde uden det Grundlag, der skulde have været lagt i de lavere Klasser. Nærmere Meddelelse om Dage og Tider vil finde Sted.

Sommerferien begynder Torsdag den 12te Juli og varer til Mandag den 20de August. Det nye Skoleaar begynder Tirsdag den 21de August Kl. 9.

Ferien i næste Skoleaar bliver

Efteraarsferie fra 14de Oktbr. til 17de Oktbr.

Juleferie „ 22de Decbr. „ 6te Jan.

Paaskeferie „ 3die April „ 9de April.

Pinseferie „ 25de Maj „ 2den Juni,

idet begge de angivne Dage medregnes.

Indmeldelse af Elever til de 6 Forberedelsesklasser modtages. Forstanderen træffes hver Dag 3—4 og -- undtagen Mandag og Onsdag -- 11—12.
